

FAKTORING

kompendum

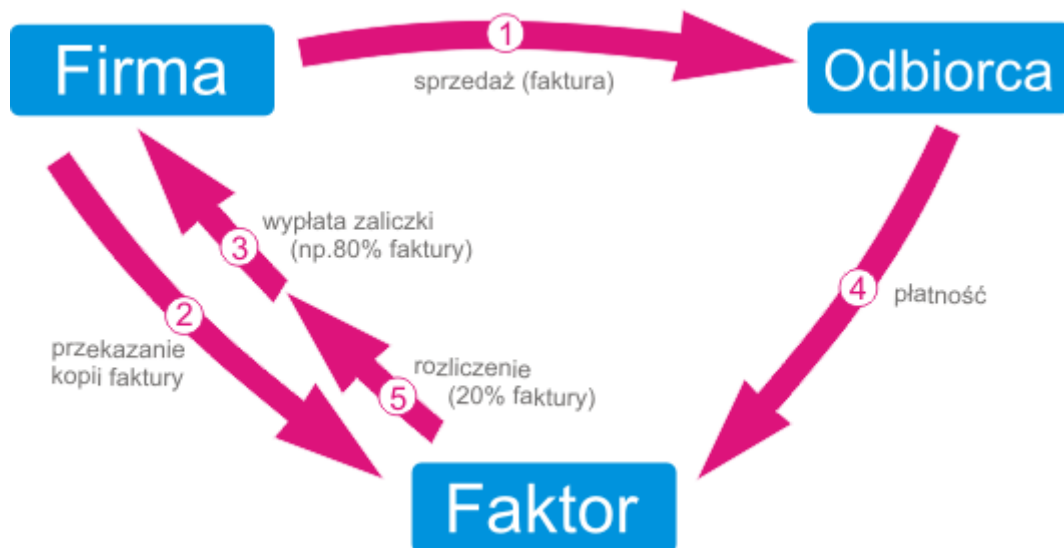

Definicja faktoringu

Factoring to usługa finansowa polegająca na wykupie przez faktora (bank lub instytucję finansową) od faktoranta (przedsiębiorstwa) nieprzeterminowanych wierzytelności z tytułu sprzedaży towarów lub usług. Dzięki usłudze faktoringu przedsiębiorstwo otrzymuje gotówkę zaraz po wystawieniu faktury, niezależnie od terminu jej płatności.

Przebieg operacji faktoringu jest następujący: przedsiębiorstwo, które dokonuje sprzedaży korzystając z faktoringu nie czeka na zapłatę do dnia płatności uwidocznionego na fakturze dlatego, że dostaje swoje pieniądze od faktora, zaraz po przekazaniu faktury. Odbiorca towaru lub usługi płaci fakturę we wskazanym terminie z tą różnicą, że tym razem na konto bankowe faktora, co kończy cały proces.

Przebieg procesu obrazuje schemat:

Kto może skorzystać z usług faktora?

Factoring jest usługą przeznaczoną dla firm prowadzą sprzedaż (towarów lub usług) z odroczonymi terminami płatności. Jest to warunek podstawowy i konieczny aby w przedsiębiorstwie można było zastosować klasyczny faktoring.

Ponadto jednak każda firma faktoringowa stawia przedsiębiorstwom - swoim potencjalnym klientom - szereg wymagań, co do np. możliwości koncentracji obrotów na jednym kontrahencie, minimalnej wysokości obrotów, akceptacji zaległości względem skarbu państwa oraz wielu innych parametrów.

Rozwiązanie dedykowane jest przedsiębiorstwom, które:

- chcą uniknąć zatorów płatniczych,
- planują zwiększyć sprzedaż poprzez pozyskanie dodatkowych odbiorców,
- chcą zabezpieczyć ryzyko wynikające z kredytowania kontrahentów,
- planują lub realizują inwestycje z środków własnych i chcą zabezpieczyć płynność finansową,
- nie mogą otrzymać kredytu obrotowego.

Rodzaje faktoringu

Faktoring pełny (zwany również właściwym lub bez regresu) polega na przeniesieniu przez firmę (faktoranta) wierzytelności na faktora. Wraz z wierzytelnością faktor w tym wypadku przejmuje również pełne ryzyko wypłacalności dłużnika.

Faktoring niepełny (zwany również f. z regresem) to sprzedaż przez firmę (faktoranta) wierzytelności faktorowi, jednak bez przejmowania przez faktora ryzyka wypłacalności dłużnika. Oznacza to, że jeżeli odbiorca (dłużnik) nie dokona płatności, faktorant będzie musiał zwrócić faktorowi otrzymane od niego środki.

Faktoring eksportowy dotyczy transakcji o zasięgu międzynarodowym, czyli takich gdzie kontrahent pochodzi z innego państwa niż faktorant. Zabezpiecza eksportera m.in. przed ryzykiem kursowym, czynnikami politycznymi, różnicami kulturowymi oraz systemów prawno-finansowych w kraju odbiorcy i innymi ryzykami związanymi z handlem zagranicznym.

Faktoring importowy. O faktoringu importowym możemy mówić w sytuacji gdy faktorant zawiera umowę z faktorem, który swoją siedzibę ma w kraju importera (odbiorcy). Taki wariant ma na celu ograniczenie ryzyka oraz zwiększenie skuteczności dochodzenia należności od zagranicznych kontrahentów.

Faktoring wymagalnościowy – faktor wypłaca faktorantowi należność za przekazaną fakturę dopiero we wskazanym dla dłużnika terminie. To rozwiązanie dla przedsiębiorstw, które nie potrzebują przyśpieszenia płatności, ale chcą przekazać czynności związane z obsługą wierzytelności i uzyskać pomoc w ich ściąganiu.

Faktoring ukryty (zwany tajnym lub cichym) oznacza, że dłużnik nie jest informowany o zawarciu umowy faktoringu. Faktor finansuje tu przedsiębiorstwo, ale nie zarządza wierzytelnościami i ponosi ryzyka wypłacalności odbiorcy. Ze względu na duże ryzyko dla faktora dostęp do tej odmiany faktoringu jest ograniczony.

Faktoring odwrotny (określany również jako finansowaniem dostaw) oznacza, że faktor płaci dostawcy za zobowiązania swojego klienta (przed terminem płatności lub najdalej w dniu wymagalności wierzytelności). Dzięki temu przedsiębiorca zyskuje dodatkowy czas na zapłatę swoich zobowiązań wynikających z zakupów u dostawców.

W praktyce gospodarczej a także w teorii akademickiej poza tymi podstawowymi można odnaleźć jeszcze inne odmiany faktoringu.

Dlaczego warto korzystać z faktoringu?

Przedsiębiorstwo decydujące się na usługi faktora, otrzymuje nie tylko finansowego, ale również wsparcie w innych istotnych aspektach swojego funkcjonowania. Faktoring uwalnia kapitał obrotowy zablokowany w fakturach, poprawiając tym samym płynność finansową przedsiębiorstwa. Jednocześnie likwiduje zatory płatnicze, zmniejszając zasadniczo ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. Atutów faktoringu - poza łatwo dostępnym i elastycznym finansowaniem - jest więcej. Możemy tu wyszczególnić jeszcze: zwiększenie bezpieczeństwa transakcji, zwiększenie konkurencyjności, poprawa dyscypliny płatniczej kontrahentów oraz poprawa struktury bilansu.

Faktoring to rozwiązanie kompleksowe, pełniące wiele funkcji. Oprócz bazowej funkcji finansowej wiąże się również z zestawem towarzyszących usług, którymi są zarządzanie wierzytelnościami, monitorowanie i egzekwowanie płatności oraz przejęcie ryzyka niewypłacalności odbiorcy (w wariantach faktoringu pełnego).

Faktoring dostępny jest dla dużych przedsiębiorstw jak również dla średnich oraz małych firm. Istotną zaletą faktoringu jest właśnie jego dostępność, którą szczególnie widać przy zestawianiu go z kredytem obrotowym. Aby otrzymać finansowanie z banku w postaci kredytu obrotowego firma musi mieć dobrą historię kredytową, wykazać brak zaległości wobec Urzędu Skarbowego i ZUS-u oraz posiadać zdolności kredytową. Tymczasem faktor podejmując decyzję o udzieleniu finansowania dokonuje oceny nie firmy i jej zdolności kredytowej ale przede wszystkim jej odbiorców - pod kątem zdolności do wywiązania się przez nich ze zobowiązań i regulowania płatności. Faktoring jest alternatywą kredytu obrotowego i w ostatecznym rozrachunku okazuje się o wiele bardziej elastycznym oraz bardziej przystępnym rozwiązaniem zwłaszcza dla średnich i małych firm.

Regulacje prawne

W obrocie międzynarodowym istotę funkcjonowania faktoringu oraz definicję prawną umowy faktoringowej określa konwencja zawarta 28 maja 1988 r. w Ottawie (tzw. konwencja ottawska). Konwencja definiuje umowę faktoringu jako umowę zawartą między faktorantem i faktorem, na podstawie której faktorant przenosi na faktora własność wierzytelności wynikających z umowy sprzedaży dóbr (towarów, usług) swoim klientom.

Zgodnie z konwencją faktoring jest jednak czymś więcej niż tylko wykup długów. Faktor bowiem musi wykonać co najmniej dwie z następujących czynności: finansowanie faktora, prowadzenie rozliczeń związanych z wierzytelnościami, inkaso i windykacja należności, przejęcie ryzyka wypłacalności dłużnika. Pomimo tego, że większość krajów w tym Polska nie ratyfikowało konwencji ottawskiej, doprowadziła ona do ujednoczenia pojęcia faktoringu.

W polskim prawodawstwie faktoring nie jest unormowany odrębną ustawą (w przeciwieństwie do np. kredytu i leasingu). Tym samym umowa faktoringowa jest w polskim prawie tzw. umową nienazwaną. Oznacza to, że podstawą do zawierania umów faktoringu są przepisy kodeksu cywilnego oraz kodeksu spółek handlowych. Zastosowanie mają tu przede wszystkim przepisy art. 509 kodeksu cywilnego mówiące o swobodzie przelewu wierzytelności:

§ 1. Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiłoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

§ 2. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

Faktoring nie uregulowany w polski prawie, został jednak ukształtowany przez praktykę gospodarczą. Mimo, że w faktoringu uczestniczą trzy podmioty: faktor (instytucja finansowa), faktorant (firma sprzedający towar lub usługę) oraz dłużnik (odbiorca towaru lub usługi), umowa faktoringu ma charakter dwustronny. Stronami umowy faktoringowej są: faktor oraz faktorant.

Literatura

1. Chudzik M., Karasek. I., Korus K., Olczyk M., Porzycki M., *Obrót wierzytelnościami*, LEXISNEXIS, Warszawa 2006.
2. Jacek Czarecki, *Faktoring jako instrument finansowania działalności MSP*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
3. Agnieszka Dulian, *Factoring jako instrument zarządzania należnościami i kapitałem obrotowy*, Bank i Kredyt nr 1/2005. Warszawa, s. 77–84.
4. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, *Faktoring w teorii i praktyce: czyli o tym, jak szybko, tanio, bezpiecznie i zgodnie z prawem odzyskiwać wierzytelności*, Wydawnictwo "Bart", Warszawa 1996

5. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, *Faktoring w świetle prawa cywilnego, podatkowego i bilansowego*, Difin, Warszawa 2006
6. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, *Faktoring w teorii i praktyce*. Wydanie III rozszerzone i zaktualizowane, Helion, Gliwice 2007.
7. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, *Opłacalność factoringu przedsiębiorcy i faktora*, Difin, Warszawa 2007.
8. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, Renata Pajewska-Kwaśny, *Faktoring. Przewodnik dla przedsiębiorcy. Jak utrzymać zdolność płatniczą przedsiębiorstwa pomimo udzielania kredytów kupieckich?*, Infor Biznes, Warszawa, 2006
9. Katarzyna Golat, Rafał Golat, *Umowy nietypowe w obrocie cywilnoprawnym. Praktyczne kompedium*, Ośrodek Doradztwa i Szkolenia "Tur", Warszawa – Jaktorów 2006.
10. Katarzyna Kreczmańska-Gigol, *Faktoring jako jeden z instrumentów zarządzania należnościami i zobowiązaniami handlowymi a struktura kapitału*, Difin, Warszawa 2013
11. Jacek Grzywacz, *Faktoring. Wydanie II uzupełnione i zaktualizowane*, Difin, Warszawa 2005
12. Izabela Heropolitańska, Paweł Kawaler, Agnieszka Kozioł, *Skup i sprzedaż wierzycelności przez banki*. Twigger, Warszawa 2000
13. Ewa Jonasz, *Faktoring jako jedna z metod finansowania przedsiębiorstw na polskim rynku finansowym*, Promotor, Warszawa 2008
14. Wojciech J. Katner (redakcja naukowa), *System prawa prywatnego. Prawo zobowiązań – umowy nienazwane*, Tom 9, C.H. BECK Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2010.
15. Dorota Korenik, *Faktoring w bankowości. Strategia przyszłości*, CeDeWu.PL Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2007
16. Kazimierz Kruczałak., *Factoring i jego gospodarcze zastosowanie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.
17. Dorota Podedworna-Tarnowska, *Faktoring w Polsce szanse i zagrożenia rozwoju*, Szkoła Główna Handlowa -Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2007
18. Anna Rogacka-Łukasik, *Faktoring w obrocie krajowym i międzynarodowym*, Difin, Warszawa 2011.

19. Iwona Sobol, *Faktoring międzynarodowy*, Oficyna Ekonomiczna. Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych, Kraków 2005
20. Leopold Stecki., *Factoring w praktyce bankowej*, TNOiK "Dom Organizatora", Toruń 1995.
21. Leopold Stecki, *Umowa factoringu*, TNOiK "Dom Organizatora", Toruń 1994.
22. Piotr Szczepankowski, *Nowoczesne instrumenty zarządzania aktywami*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania, Warszawa 1998
23. Maciej Tokarski., *Faktoring w małych i średnich przedsiębiorstwach, forma krótkoterminowego finansowania działalności*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005

Więcej na temat faktoringu również na stronie:

<http://faktoringoferty.pl/faktoring>